

SALVAREA FERMEI ȚĂRĂNEȘTI

«Dacă ești indiferent la ceea ce li se întâmplă altora,
într-o bună zi și se va întâmpla și ție același lucru.»

Referenți:
Aurel Maxim
Mircea Groza

Ediția a II-a adăugită

 Sens Editura

Arad, 2017

Cuprins

Prefață	17
Cartea “Salvarea fermei țărănești”, un “proiect politic” destinat societății românești actuale și viitoare.....	18
Mulțumiri	22
Cuvânt înainte.....	23
Introducere.....	24
CAPITOLUL 1	
Analiza S.W.O.T. a agriculturii țărănești	25
1.1. Punctele tari ale agriculturii țărănești	25
1.1.1. Numărul ridicat al fermelor țărănești	25
1.1.1.1. Studiu de caz: Cum votează țăranul român și cel francez.....	26
1.1.2. Gradul redus de poluare.....	27
1.1.3. Capitalul social deținut (cunoștințe tradiționale	27
și legături sociale).....	27
1.1.4. Patrimoniul de soiuri, rase și populații locale rezistente la boli și dăunători.....	28
1.1.4.1. Studiul de caz al drumului oii valahe (oaia dacică) din Banat în Provence	29
1.1.5. Patrimoniul arhitectonic tradițional al fermei țărănești.....	31
1.1.6. Nivelul ridicat de fertilitate a pământului.....	32
1.1.7. Numărul mare de tineri foști emigranți.....	32
1.1.8. Producția de alimente gustoase și sănătoase	37
1.1.9. Durabilitatea socială a fermei țărănești.....	38
1.1.10. Diversitatea produselor gastronomice	38
1.1.10.1. Studiu de caz: Proiectul Gastronomica Centenarului	38
1.1.11. Diversitatea peisajelor	40
1.1.12. Sistemele neformalizate de vânzare la domiciliu.....	41
1.1.13. Pacea socială.....	41
1.1.14. Demografia mai ridicată decât în mediul urban	42
1.1.15. Caracterul familial tradițional al fermei țărănești românești	42

1.1.15.1. Studiu de caz : Ferma familială țărănească în Franța și Germania.....	44
1.1.15.2. Studiu de caz: Tradiția moroșenească văzută prin ochii irlandezului Peter Hurley.....	46
1.2. Punctele slabe ale agriculturii țărănești.....	48
1.2.1. Vârsta înaintată a țăranului român	49
1.2.2. Lipsa cunoștințelor de piață.....	50
1.2.2.1. Lichidarea animalelor din gospodăria din cauza inabilităților de marketing	50
1.2.3. Sărăcia țăranului român.....	53
1.2.4. Lipsa mijloacelor de producție.....	55
1.2.5. Lipsa unui sistem propriu de informare	56
1.2.6. Lipsa unui sistem propriu de creditare	56
1.2.7. Lipsa unui sistem propriu de asigurare.....	57
1.2.8. Lipsa unui sistem de organizare agricolă.....	57
1.2.8.1. Lipsa unui sistem coerent de organizare sindicală.....	57
1.2.8.2. Lipsa unui sistem de organizare profesională	57
1.2.8.3 Țărani dezorientați socioeconomic.....	58
1.2.9. Lipsa de organizare a “lanțului alimentar”	59
1.2.9.1. Structura lanțului alimentar actual	59
1.2.9.2. Calitatea alimentelor pe care le consumă românii.....	61
1.2.10. Lipsa unui sistem de comasare a pământului	63
1.2.11. Lipsa reprezentării politice a țăranilor	64
1.2.11.1. Contextualizarea problematicii	64
1.2.11.2. Studiu de caz comparativ între Franța și România	64
1.2.12. Problemele matrimoniale ale țăranului român.....	66
1.2.13. Inexistența unor structuri suport pentru ferma țărănească.....	67
1.2.13.1. Sisteme de înlocuire a țăranilor pe durata concediului..	67
1.2.13.2. Agenții de turism pentru efectuarea concediului.....	68
1.2.14. Inexistența unui sistem de formare profesională pentru țăranul român	68
1.2.15. Rase locale pe cale de dispariție	68
1.2.16. Inițiativa scăzută a țăranului român.....	69
1.2.17. Netransmiterea unei ferme urmașilor.....	70
1.2.18. Impactul structurii etnice asupra afacerilor agricole	71
1.2.19. Comportament contagios.....	73
1.2.20. Absența sistemului de reacție la o situație injustă	73
1.2.21. Gândirea pe termen scurt.....	74
1.2.21.1. Studiu de caz: Cum să câștigi un milion de euro de pe 1 ha în 30 de ani?	74
1.2.22. Individualismul	76
1.2.23. Practici defectuoase de management	76

1.2.24. Neasumarea riscului	77
1.2.25. Nerentabilitatea fermei țărănești	77
1.2.25.1. Studiu de caz: Ferma familială de subzistență, blestem sau binecuvântare	78
1.2.26. Inexistența unui statut juridic și fiscal	82
1.2.27. Incapacitatea de a organiza propriile evenimente expoziționale.....	83
1.2.28. Vânzarea de materie primă brută	85
1.2.28.1. Studiu de caz: Țăranul cerealier din câmpie	87
1.2.28.2. Studiu de caz: Țăranul legumicultor din Matca, județul Galați	88
1.2.29. Inexistența unei gastronomii autentice identitare	89
1.2.29.1. Cazul vinului românesc – de la Murfatlar la Bordeaux!	89
1.2.29.2. Cazul alimentației fast-food/junk-food de pe litoralul românesc	91
1.2.29.3. Cazul gastronomiei litoralului francez de pe Coasta de Azur	93
1.2.30. Neconștientizarea valorii tripletei țărănești: țară, țărăină, țăran	96
1.2.31. Abandonarea arhitecturii tradiționale a caselor țărănești	98
1.2.31.1. Studiu de caz: Acoperirea caselor țărănești cu azbest.....	98
1.2.32. Incapacitatea asumării propriei identități socio-economice și culturale: cazul dramatic al oieritului	100
1.2.32.1. Diagnosticul socio-economic al oieritului din România	100
1.2.32.2. Soluții pentru redresarea oieritului românesc	103
1.3. Oportunitățile agriculturii țărănești	107
1.3.1. Puterea politică deținută în timpul campaniilor electorale.....	107
1.3.2. Conversia fermei țărănești la sistemul de agricultură ecologică....	107
1.3.2.1. Alimentele ecologice, soluție pentru bolile românilor: Studiul de caz al Casei Bio	108
1.3.3. Conversia capitalului social în ofertă turistică.....	110
1.3.3.1. Studiu de caz: Festivalul usturoiului din Ținutul Contelui Dracula.....	112
1.3.4. Conversia fermei țărănești la producția de produse tradiționale.....	114
1.3.5. Conversia fermei în producția de produse etice.....	115
1.3.6. Conversia fermei țărănești în producția de produse locale.....	117
1.3.7. Conversia fermei în producția de produse de munte	117
1.3.8. Conversia fermei în producția de produse Slow Food.....	119
1.3.9. Simplitatea construcției unui sistem de vânzare directă.....	120
1.3.10. Diversificarea fermei prin activități specifice fermei pedagogice	121

1.3.10.1. Ferma pedagogică în Franța.....	121
1.3.10.2. Ferma pedagogică la nivel european.....	122
1.3.11. Diversificarea fermei prin activități specifice fermei agroturistice.....	124
1.3.11.1. Contextualizarea problematicii	124
1.3.11.2. Studiu de caz pe potențialul oenoturistic al Basarabiei	125
1.3.11.3. Studiu de caz: Agroturismul la oierii vlahi din Carpații Păduroși din Polonia	126
1.3.12. Diversificarea fermei prin activități specifice fermei de cercetare	128
1.3.13. Diversificarea fermei țărănești prin integrarea serviciilor ecologice	129
1.3.14. Redefinirea statutului de “țăran” în contextul reformei P.A.C.	129
1.3.15. Organizarea juridică a fermei țărănești familiale	131
1.3.16. Întăbularea fermei țărănești	131
1.3.17. Deschiderea recentă a Bisericii Ortodoxe Române pentru sectorul de agricultură ecologică și față de noile tehnologii	132
1.3.17.1. B.O.R. și agricultura ecologică.....	132
1.3.17.2. B.O.R. și noile tehnologii: La ce icoane se închină noile generații – Cazul Vlahernița.....	133
1.3.18. Femeia, veriga economică esențială în ferma țărănească de mâine.....	137
1.3.18.1. Contextul socio-economic al problematicii.....	137
1.3.18.2. Studiu de caz: Producția de produse procesate din fructe de pădure	137
1.3.19. Instalarea de neo-rurali în ferme țărănești.....	139
1.3.20. Oportunitatea politică europeană	140
1.3.21. Întoarcerea emigranților români din țările europene.....	140
1.3.21.1. Studiu de caz: Cum să câștigi 1000 de euro net lunar la întoarcerea în țară.....	146
1.3.21.2. Cum să readucem acasă româncele aflate în condiții de sclavie sexuală din străinătate.....	147
1.3.22. Oportunitatea agroturistică.....	148
1.3.22.1. Cazul agropensiunii Nemeș din Budești, Maramureș..	148
1.3.23. Alternativele alimentare.....	150
1.3.24. Alternativele energetice.....	150
1.3.25. Dimensiunea de țăran vânător: Studiu de caz asupra țăranului vânător francez.....	151
1.3.26. Diversificarea activităților prin oferirea de servicii comunitare	154

1.3.27. Diversificarea activităților prin oferirea de servicii agromilitare: Studiul de caz al țaranului elvețian.....	155
1.3.28. Promovarea de monede complementare virtuale.....	157
1.3.29. Adopția agroalimentară a unei familii de țărani de către o familie de orașeni.....	159
1.3.30. Oportunitatea de organizare a cateringului țăranesc pentru nunți tradiționale.....	161
1.3.31. Valorificarea celui mi mare rezervor de biodiversitate din Europa în gastronomia cu floră sălbatică.....	165
1.3.32. Valorificarea specificului oieritului aromânesc din Dobrogea	167
1.3.33. Valorificarea potențialului carstic natural	169
1.3.34. Valorificarea agro-culturală a memoriei sacre a țaranului român (oaia, albina și cânepa).....	172
1.3.34.1. Studiu de caz: Festivalul cânepii de la Grădina Zmeilor (Gâlgău Almașului).....	173
1.3.34.2. Festivalul oierilor vlahi din Carpații Păduro și polonezi	175
1.3.34.3. Valorificarea agroturistică a legăturilor de taină dintre Papa Ioan Paul al doilea și oierii din Arcul Carpatic ..	180
1.3.34.4. Festivalul viorii cu goarnă de la Roșia din Bihor	182
1.3.35. Valorificarea potențialului mare al biodiversității	184
1.3.35.1. <i>Studiu de caz: Țăranii vraci farmaciști din Poieni, județul Bihor</i>	184
1.3.36. Valorificarea patrimoniului imaterial cultural țăranesc prin storytelling.....	186
1.3.36.1. Studiu de caz: lichiorul Sânge de morlac (valah negru, maurovlah)	188
1.3.37. Valorificarea în cosmetică a potențialului agricol: cazul mierii de albine.....	189
1.3.38. Valorificarea potențialului agroalimentar în producția de alimente funcționale (alicamente)	191
1.3.39. Oportunitatea valorificării tradiției din punct de vedere agroalimentar și agro-cultural	194
1.3.39.1. Studiu de caz: Renașterea agroalimentară și agro-culturală a satului Marin, județul Sălaj.....	194
1.3.39.2. Studiu de caz: Stânele de oi, element potențial în strategia de apărare a României	202
1.3.40. Diversificarea activităților din ferme prin ofertarea de servicii comunitare	205
1.3.41. Oportunitatea oferită de sărbătorirea centenarului Marii Uniri	206

1.3.41.1. Studiu de caz: 50 de proiecte pentru centenar.....	206
1.3.42. Oportunități europene de realizare a unor planuri regionale de acțiune	209
1.3.42.1. Studiu de caz : Proiectul SME Organic - ADR Nord Vest.....	209
1.3.43. Satul românesc de mâine, disparițe sau renaștere?.....	211
1.4. Amenințări la adresa agriculturii țărănești.....	214
1.4.1. Condițiile negociate de România la capitolul de agricultură ...	214
1.4.2. Viziune strategică limitată a miniștrilor agriculturii în cheltuirea banilor europeni.....	216
1.4.3. Fenomenul de emigrare în spațiul rural	217
1.4.4. Consumatori ignoranți.....	222
1.4.5. Rolul nefast al subvenției pentru mediul rural	223
1.4.6. Rolul educațional limitat al B.O.R.	225
1.4.7. Miza mondială energetică și alimentară	226
1.4.8. Viziunea limitată a responsabililor ANSVSA.....	227
1.4.9. Viziune antinațională a ANAF și a clasei politice: Țăranul român, cel mai mare evazionist și infractor?	227
1.4.10. Biopirateria sectorului agricol românesc.....	230
1.4.10.1. Biopirateria din sectorul semințelor	230
1.4.10.2. Biopirateria din sectorul farmaceutic și biocosmetic ...	231
1.4.10.3. Biopirateria din sectorul legumelor: Cazul roșiilor fără gust.....	232
1.4.11. Aplicarea P.A.C.....	235
1.4.12. Cumpărarea pământului de către străini	236
1.4.12.1. Drama generațiilor actuale.....	236
1.4.12.2. Lansarea unui moratoriu pentru suspendarea provizorie a vânzării pământului către străini	239
1.4.12.3. Pământul, o piatră de moară sau glie în viitor ?	242
1.4.12.4 Contextualizarea fenomenului de land-grabing.....	246
1.4.13. Presiunea orașelor asupra fondului funciar limitrof.....	252
1.4.14. Lipsa unei politici naționale de încurajare a natalității.....	253
1.4.15. Interzicerea accesului animalelor domestice în păduri	253
1.4.16. Neasumarea propriei identități păstorești	256
1.4.17. Politici comerciale insidioase: cazul neeticetării corecte a alimentelor	258
1.4.18. Jefuirea resurselor naturale.....	260
1.4.18.1. Studiu de caz: Obștea istorică, mod exemplar de rânduială a pădurilor și pajiștilor.....	261
1.4.18.2. Studiu de caz: Satul Nadăș, Arad.....	265
1.4.19. Preluarea modelului agricol olandez în agricultura românească	267

1.4.19.1. Studiu de caz: Contaminarea ouălor cu Fipronil	267
1.4.19.2. Cazul roșiilor cu gust de cauciuc.....	275
1.4.19.3. Cazul porcului săracului (Marele Alb)	277
1.4.19.4. Cazul laptelui din școli.....	280
1.4.19.5. Cazul fructelor din școli	283
1.4.19.6. Cazul Brânzei cu gust de palmier.....	285
1.4.19.7. Cazul mierii de albine falsificate.....	288
1.4.20. Transformarea țăranilor din stăpâni în slugi.....	290
1.4.21. Pierderea autonomiei agroalimentare a fermei familiale țărănești.....	293
1.4.21.1. Studiu de caz: Autonomia alimentară în caz de criză economică majoră sau război.....	293
1.4.22. Producția de alimente din ce în ce mai chimizate.....	295
1.4.22.1. Studiu de caz: Cazul pâinii românilor cea de toate zilele	295
1.4.23. Distrugerea structurii sociale organizatorice din satul românesc.....	299
1.4.23.1. Studiu de caz: Barul și biserica, singurele locuri de socializare din multe sate	299
1.4.24. Pierderea identității agroculturne regionale.....	302
1.4.24.1. Studiu de caz: cazul dramatic al Țării Oașului	302
1.4.25. Fenomenul de dispariție al albinelor “Colony Collapse Disorder”.....	304
1.4.26. Țăranul român, dușman de moarte al sistemelor politice comuniste și capitaliste	306
1.4.26.1. Caii și boii, dușmani profunzi ai comuniștilor	307
1.4.26.2. Studiu de caz: Lupta de clasă dintre tinerii țărani din multinaționale și orașenii din București	308
1.4.26.3. Studiu de caz: Partidele comuniste și agricultura ecologică.....	310
1.4.27. România, pubela alimentară a Europei vestice.....	311
1.4.27.1. Supermarketul ca “A treia Romă” consumeristă.....	314
1.4.27.2. Studiu de caz: Oferta de mâncare fast food a restaurantelor de la oraș pentru nunțile copiilor de țărani.....	317
1.4.28. Coborârea tradiției din pod direct la bălci.....	321
1.4.28.1. Studiu de caz: Târgul de la Negreni, județul Cluj.....	321
1.4.29. Munții României, țintă politică și economică pentru structuri terțe	323
1.4.29.1. Studiu de caz: Munții Carpați.....	323

CAPITOLUL 2

Cauzele și consecințele dispariției țăranilor români: studiu de caz "Banat".....	326
2.1. România este un importator net de produse agroalimentare	326
2.2. Cumpărarea pământului de către străini	329
2.3. Instalarea unei agriculturi industriale poluatoare	330
2.4. Trecerea de la statutul de proprietar funciar la angajat.....	331
2.5. Urbanizarea copiilor țăranilor.....	332
2.6. Problemele socio-economice și politice create în țările de imigrație	332

CAPITOLUL 3

Ferma țăărănească: adaptare sau dispariție?	334
3.1. Funcțiile fermei țăărănești	334
3.1.1. Funcția de producție.....	335
3.1.1.1. Legătura dintre ferma țăărănească și ferma ecologică.....	335
3.1.1.2. Definirea teritoriilor strategice pentru producția ecologică din România.....	336
3.1.1.3. Dimensionarea producției fermei familiale țăărănești	337
3.1.1.4. Filosofia fermelor de producție	338
3.1.2. Funcția de procesare	340
3.1.3. Funcția de comercializare	341
3.1.3.1. Vânzarea directă	341
3.1.3.2. Vânzarea indirectă.....	345
3.1.3.3. Piața de "nișă" și construcția brandului propriu	348
3.1.3.4. <i>Economia locală</i>	349
3.1.3.5. Ecoeconomie sau bioeconomia	350
3.1.3.6. Economia solidară	351
3.1.3.7. Realizarea unui parteneriat cu consumatorul român	352
3.1.4. Funcția socială.....	354
3.1.4.1. Ferma familială ecologică, un nucleu socio-economic	354
3.1.4.2. Calitatea alimentelor ca obiectiv social	355
3.1.4.3. Atestarea tradițională a produselor agroalimentare	356
3.1.4.4. Certificarea de "produse trambulina" pentru sectorul ecologic.....	357
3.1.4.5. Servicii agroturistice: Ferma agroturistică	360
3.1.4.6. Servicii agropedagogice: Ferma agropedagogică	360
3.1.4.7. Servicii comunitare	361
3.1.4.8. Servicii de cercetare – Ferma de cercetare aplicativă.....	362
3.1.5. Funcția ecologică	363
3.1.5.1. Certificarea ecologică a fermei țăărănești	363
3.1.5.2. Servicii ecologice	364
3.1.5.3. Servicii energetice (energie verde)	366

3.1.5.4. Servicii melifere	366
3.1.5.5. Servicii recreaționale (turism, vânătoare)	366
3.2. Organizarea lumii țărănești	367
3.2.1. Valențele noțiunilor de țăran și agricultor	367
3.2.2. Funcțiile țăranului în viața satului	369
3.2.2.1. Funcția politică	370
3.2.2.2. Funcția economică	371
3.2.2.3. Funcția culturală	375

CAPITOLUL 4

Exemple de bună practică în rândul țăranilor români	376
4.1. Radu Rey, un țăran mare cât Munții Carpați	376
4.2. Emil Iugan, un țăran constructor de case ecologice pasive	381

CAPITOLUL 5

Provocări ale agriculturii românești rezultate din derapaje ale agriculturii din țările vest europene. Studii de caz	383
5.1. Sinuciderea în rândul agricultorilor francezi	383
5.2. Reinventarea țăranimii – Terre de Liens din Franța	386
5.3. Războiul împotriva urzicii	389

CAPITOLUL 6

Propunere de Plan Național de Acțiune pentru Salvarea Agriculturii Țărănești (P.N.A.S.A.T.)	391
6.1. Finanțarea P.N.A.S.A.T.	391
6.2. Sinteza P.N.A.S.A.T.	393
6.3. Exemple de fișe de acțiuni	399
6.3.1. Favorizarea accesului la fondul funciar pentru tinerii agricultori	399
6.3.2. Certificarea infrastructurii agroecologice P.A.C. (7% din SAU)....	399
6.3.3. Certificarea agricultorilor pe măsurile ecologice din pilonul 1 (P.A.C. 2014-2021)	400
6.3.4. Certificarea ecologică a suprafețelor de agromediu	400
6.3.5. Conversia agricultorilor la sisteme de producție locale, montane și tradiționale	401
6.3.6. Certificarea ecologică a fermelor biodinamice	401
6.3.7. Ferme țărănești familiale	402
6.3.8. Organizarea unei bănci etice	403
6.3.9. Servicii de gestiune a peisajului și a obiectivelor comunitare ..	403
6.3.10. Producție și utilizare de energie verde în ferme (Ferme energetice)	404

6.3.11. Promovarea și conservarea populațiilor locale și a rasei rustice în situ în ferme.....	404
6.3.12. Sprijin pentru organizarea sectorului băncii de gene pentru agricultura ecologică (în cadrul Băncii de Gene Suceava) ...	405
6.3.13. Măsuri de agromediu și prezervarea biodiversității.....	406
6.3.14. Certificarea ecologică a suprafețelor cuprinse în Natura 2000....	407
6.3.15. Organizarea unei rețele de ferme pentru practică.....	407
6.3.16. Sprijin pentru editarea de reviste profesionale	408
6.3.17. Crearea unui centru Național de Formare în Agricultura Ecologica (CNFAE)	409
6.3.18. Organizarea unui Serviciu de Monitorizare al sistemului de agricultură ecologică (RoEcoBarometru) în cadrul DADR.....	410
6.3.19. Plan Național de Cercetare în Agricultură Ecologică (PNCAE)	411
6.3.20. Institutul National de Cercetare în Agricultura Ecologică (INCAE)	412
6.3.21. Organizarea unui sistem de economie locală și solidară.....	413
6.3.22. Organizare sisteme de comercializare în comun.....	414
6.3.23. Organizarea sistemului de comercializare de produse ecologice în cantine școlare.....	415
6.3.24. Campanie promoțională prin organizare de evenimente (târguri, piețe).....	416
6.3.25. Presiunea orașelor asupra fondului funciar periurban	416
6.3.26. Încurajarea diversificării ofertei.....	417
6.3.27. Organizarea unui sistem de educație în agricultura ecologică	418
 Anexa nr. 1. Scenariile posibile pentru România, pentru perioada 2018-2020, în ceea ce privește numărul de ferme țărănești comerciale	 419
 Anexa nr. 2. Repartiția actuală a venitului anual al unei familii de țărani.....	 420
 Anexa nr. 3. Repartiția zilnică recomandată a activităților în cadrul unei familii de țărani.....	 421
 Anexa nr. 4. Simularea proiecțiilor noțiunii de țăran sau agricultor în aplicarea P.A.C. pentru România agricolă de mâine.....	 422
 Bibliografie	 424